

آلویسی ایجادشده توسط نوعی مورچه: گزارش دو مورد

دکتر محمدرضا مرتضوی

متخصص پوست، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

در اینجا ریزش موی ناگهانی و موضعی در دو بیمار که توسط مورچه‌های جنس فیدول (Pheidole) و گونه پالیدولا (pallidula) بوجود آمده، گزارش می‌شود.

واژه‌های کلیدی: ریزش مو، مورچه، جنس فیدول، گونه پالیدولا

فصلنامه بیماری‌های پوست، پائیز ۱۳۸۲، ۲۵: ۴۶-۵۰

ریزش موی محدود و موضعی علل مختلفی دارد که مهمترین آنها آلویسی آر، آتا، تریکوتیلومانی، عفونت درماتوفیتی سر و مراحل اولیه لوپوس اریتماتوس می‌باشد. گزارشات متعددی در مورد ریزش موی موضعی پس از گزش پوست سر توسط کتک، کک و ژتبور وجود دارد ولی به جز یک مورد، گزارش دیگری از ریزش موی ایجاد شده بوسیله مورچه‌ها در مقالات یافت نشد.

معرفی بیماران

مورد اول: مردی ۲۹ ساله ساکن روستایی در جنوب شرقی بهشهر مازندران با شکایت ریزش ناگهانی موهای سر از سب گذشته، مراجعه نمود. او موهای ریخته را که از روی بالش خود جمع‌آوری کرده بود به همراه تعدادی مورچه به عنوان عامل ریزش مو ارائه و اظهار کرد که مورچه‌ها را صبح هنگام بیدار شدن در رختخواب و لابلای موهای سر خود یافته است.

در معاینه، یک ناحیه نسبتاً گرد آلویسی در سر بیمار شبیه به ریزش موی منطقه‌ای (آره آتا) مشاهده شد (تصویر شماره ۱). نکته قابل توجه تراش یا برش خوردن موها در سطح پوست سر یا چند میلیمتر بیالاتر از آن بود که تسای تریکوتیلومانی را تقلید می‌کرد. هیچ اثری از التهاب، خراشیدگی، عفونت و یا آلودگی انگلی در پوست و موی سر مشاهده نشد.

بیمار سابقه قبلی ریزش موی موضعی و مشابه، سیوره و یا مشکل مهم دیگری را ذکر نمی‌کرد و فقط آلویسی

مؤلف مسئول: دکتر محمدرضا مرتضوی - دانشگاه علوم پزشکی مازندران - گروه پوست

آندروژنتیک خفیف (Grade III هامیلتون) داشت. در معاینه عمومی بیمار نکته غیرطبیعی یافت نشد. مورچه‌های مذکور برای تعیین نوع به مرکز تحقیقات اداره کشاورزی مازندران و از آنجاییکه موسسه تحقیقات و دفع آفات بیماری‌های گیاهی تهران، بخش رده‌بندی حشرات ارسال گردید. این مورچه‌ها که به طول ۳-۴ میلیمتر و به رنگ قهوه‌ای متمایل به قرمز بوده و سری نسبتاً بزرگ داشتند از جنس فیدول و گونه پالیدولا تشخیص داده شدند (تصویر شماره ۲). موهای سر بیمار در ناحیه ریخته شده پس از مدتی بدون درمان رشد کردند.

مورد دوم: یک ماه پس از مشاهده مورد اول، زنی ۲۵ ساله ساکن گلوگاه در شرق شهرستان بهشهر با شرح حال مشابه مراجعه نمود که از ریزش ناگهانی موهای سر در ناحیه سر شاکمی بود. این بیمار نیز در هنگام بیدار شدن از خواب متوجه وجود مورچه‌های خاصی در روی بالش و موی سر خود شده بود.

در معاینه سر یک ناحیه نسبتاً وسیع و خطی آلویسی از فرق سر بطرف عقب مشاهده می‌شد و نمای موها بصورت بسیار کوتاه تراش خورده در مجاورت پوست سر